

Skriv en krönika

Uppgift

Du ska skriva en krönika utifrån temat "det går åt rätt håll".

Arbetsgång

I diskussioner om hållbar konsumtion kan det låta som att allt är på väg åt fel håll och att det inte finns något hopp inför framtiden. I själva verket har mycket blivit bättre och vi har aldrig varit friskare, rikare och mer välutbildade än vi är i dag. Det är bra att komma ihåg att det finns mycket som går åt rätt håll. I denna uppgift är uppdraget att skriva en krönika med temat "det går åt rätt håll". Det finns en krönika längre ned i instruktionen som ett exempel att utgå ifrån om den texttypen är ny för dig. Du kan använda exemplet som en modell när du skriver din krönika.

1. Du ska få läsa några korta texter för att få inspiration. Det är olika aktörer som redovisar tecken på en mer hållbar konsumtion som de ser i dagens samhälle.

Allt fler unga äter mindre kött

"Idag är mat en av de mest framträdande identitetsmarkörerna bland unga. Det är vad man äter, eller de facto inte äter – i det här fallet kött – som visar vem du är och vad du står för. Att leva hållbart och hälsosamt är otroligt viktiga värden för unga idag och är tillika det man framför allt förknippar med att äta mer vegetariskt. Mot bakgrund av det blir det ganska naturligt att många yngre aktivt undviker att äta lika mycket kött som tidigare, säger Lovisa Sterner, livsstilsexpert på Ungdomsbarometern."

Källa: <http://www.ungdomsbarometern.se/allt-fler-ater-mindre-kott/>

Kraftigt ökad framtidsoptimism bland unga

"På bara två år har unga svenskar fått en allt mer optimistisk framtidssyn. Idag ser mer än varannan ung positivt på sin framtid jämfört med en knapp tredjedel 2015. Det politiska engagemanget hos unga växer, samtidigt som förtroendet för de politiska partierna är fortsatt lågt. [...] 52 procent av dagens ungdomar svarat att de är positivt inställda till framtiden, för två år sedan låg siffran på 29 procent. De som idag ser ljus på framtiden menar att det beror på den utveckling som skett vad gäller jämställdhet mellan könen samt miljö- och klimatfrågor. Dessa frågor toppar även listan över de viktigaste samhällsfrågorna bland unga just nu. [...]"

Källa: [Ungdomsbarometern.se](http://www.ungdomsbarometern.se)

Ökad upplysning och aktivism

"Medborgaraktivism. Allt fler rörelser har startats under hösten kring klimatfrågan. Allt ifrån sociala medier-grupper som Klimatklubben, som på kort tid fått cirka 14000 medlemmar, till mera radikala rörelser som Extinction Rebellion som utför direktaktioner i miljöns namn. Tillsammans med den av Greta Thunberg startade #fridaysforfuture ser vi en enorm ökning av medborgaraktivism i klimatfrågan.

Upplysning. Vi är mer upplysta än någonsin, och det råder stor konsensus om att klimatförändringarna beror på mänsklig aktivitet hos forskare, politiker, företag och allmänheten. Detta ger ett enormt momentum att kunna skapa stora förändringar, bara vi vågar satsa mer.

Företagsaktivism. Efter många års snack börjar det bli verkstad. Jag gjorde ett reportage om byggbranschen som skrivit på Färdplan för fossilfri byggbransch under 2018 och där olika personer vittnar om att 2019 kommer bli året då de slutar snacka och börjar agera. Flera andra branscher är inne på samma spår – möbel-, bil-, mat- och modebranschen exempelvis."

Johanna Stål, chefsredaktör, Camino.

Källa: <https://www.caminomagasinet.se/nyheter/2019/01/02/10-saker-som-ger-mig-hopp-om-framtiden>

2. Välj en av frågorna, som du:

- känner igen dig i, *eller*
- vill veta mer om, *eller*
- tycker är viktig, *eller*
- en trend som du inte känner till

Förslag på fler områden

- Second hand-köp
- Att hyra och dela
- Minskat matsvinn
- Plogga

Skriv rubriken på trenden du har valt och förklara med några meningar om varför du har valt just den trenden. Berätta om dina tankar för en klasskompis

Rubrik på trenden

.....

.....

Motivering

.....

.....

.....

.....

.....

3. Exempelkrönika

Som inspiration till att skriva en egen krönika läs, Johan Kuylenstiernas krönika och diskutera med en klasskamrat vad den handlar om. Han var tidigare vd för Stockholm Environment Institute.

KRÖNIKA

Vi måste skapa framtids- hopp trots stora utmaningar

Jag känner oro för våra barns framtid. Visst har världen blivit bättre under det senaste århundrandet. Färre svälter, fler går i skolan och barnadödligheten minskar. I många länder är utvecklingen inte lika positiv, men ur ett globalt perspektiv har det aldrig funnits så mycket välstånd som i dag.

Så varför denna gnagande oro? 2017 blir ett av de varmaste åren sedan vi började mäta temperaturen. Nyligen publicerade Meteorologiska världsorganisationen (WMO) en rapport om effekter från klimattförändringen; värre värmeböljor, kraftigare orkaner, stigande havsnivåer och minskande havsisar. Effekter och skador på samhällen ökar. 2016 tvingades 23,5 miljoner människor på flykt till följd av väderrelaterade händelser. För många handlar det om en tillfällig flykt, men effekterna blir långvariga eftersom hus, infrastruktur, elektricitet, vattenförsörjning och sjukhus ofta slås ut.

En storm som drabbar Bangladesh eller Florida får helt olika konsekvenser. Extremväder och klimattförändringar är faktorer bland många som påverkar samhällen. Ett faktum är dock säkert. Fattiga människor drabbas hårdast, oavsett om de lever i extrem fattigdom i södra Asien eller Afrika, eller i rika länder som USA eller Europa. Och barn drabbas allra värst. De har minst möjlighet att påverka sin livssituation, är mest utsatta i samband med flykt och deras framtid kan slås i spillror när de går miste om möjligheten att gå i skolan eller förlorar sina föräldrar.

Klimattförändringar påverkar barn i hela världen. Även i Sverige drabbas barn och ungdomar. Klimattfrågan lyfts ofta fram som en stark orosfaktor inför framtiden. Oro som skapas av känslan av att inte ha kontroll, att inte kunna agera och vara utlämnad åt beslutsfattare som inte alltid verkar ta frågan på allvar.

Så, ja, jag är orolig när jag läser att koldioxidhalten i atmosfären under 2016 ökade snabbare än någonsin, trots att utsläppen börjar plana ut. Räcker våra åtgärder och går det tillräckligt snabbt? Vad ska jag säga till mina barn?

Vi får absolut inte bli passiva. Vi kan återskapa framtidstro genom att:

- investera i våra samhällen för att öka motståndskraften mot klimattförändringar,
- satsa på ungas utbildning för att ge dem verktyg att hantera förändringar,
- lyfta fram det positiva som sker i form av ökat engagemang, teknikutveckling och förbättrat samarbete.

För jag tror på optimismen som en stark drivkraft till förändring. Jag anser att möjligheten att få känna optimism inför framtiden är varje barns grundläggande rättighet. Vi som har makten att göra något i dag, har ett stort ansvar att agera och visa vägen framåt.

Johan L. Kuylenstierna, vd för Stockholm Environment Institute och hedersdoktor vid Stockholms universitet

FOTO: SEI/THORLEIF ROBERTSSON

Källa: Plans medlemstidning, 2017:4

4. Din uppgift är att skriva en krönika utifrån temat "Det går åt rätt håll" – en krönika som på något sätt handlar om positiva trender kopplat till hållbar konsumtion.

Vad är en krönika?

En krönika är en kortare typ av tidningstext där en krönikör för fram tankar, idéer eller åsikter i ett aktuellt ämne. De är ofta fria till formen och kan behandla allt från sport till politik. Många krönikor sprids också i sociala medier

De som skriver krönikor är ofta journalister men många gånger bjuds forskare, författare och samhällsdebattörer in för att skriva. En krönikör kan skriva personligt och driva resonemang för att skapa debatt.

Att skriva en krönika – så här gör du

1. Ämnesval: Väl ett ämne och vad du vill skriva om det ämnet.
2. Mottagare: Vem ska läsa din text? Vem skriver du för?
3. Material: Var kan du hämta idéer, information, fakta och citat?
4. Textskrivning: Skriv ett utkast och få respons (utgå från instruktionerna ovan i skrivandet). Låt en klasskamrat eller din lärare kommentera.
5. Omarbeta efter respons: Vad behöver ändras/förbättras?
6. Rubrik: Sätt en rubrik på din krönika
7. Omfattning: Cirka 2000 tecken inklusive blanksteg
8. Publicera

När du är färdig kan du skicka den till Konsumentverket:

skolsamordnare@konsumentverket.se

Kanske blir den publicerad på vår webb. Glöm inte att skriva namn, ålder och ort.

Koppling till Gy 11

Centralt innehåll i Samhällskunskap på gymnasiet.

Samhällskunskap 1a1

- Konsumenträtt samt konsumtion i förhållande till behov och resurser. Hur privatekonomin påverkas av samhällsekonomiska förändringar.
- Källkritik. Metoder för att söka, kritiskt granska, värdera och bearbeta information från källor i digital och annan form.
- Presentation i olika former, till exempel debatter och debattinlägg.

Samhällskunskap 1b

- Samhällsekonomi, till exempel ekonomiska strukturer och flöden i Sverige och internationellt. Försörjning, tillväxt och företagande, resursanvändning och resursfördelning utifrån olika förutsättningar.
- Konsumenträtt samt konsumtion i förhållande till behov och resurser. Hur privatekonomin påverkas av samhällsekonomiska förändringar.
- Källkritik. Metoder för att söka, kritiskt granska, värdera och bearbeta information från källor i digital och annan form.
- Samhällsvetenskapliga begrepp, teorier, modeller och metoder i samband med undersökningar av samhällsfrågor och samhällsförhållanden. Exempel på metoder för att samla in information är intervju, enkät och observation. Exempel på metoder för att bearbeta information är statistiska metoder, samhällsvetenskaplig textanalys, argumentationsanalys.
- Presentation i olika former, till exempel debatter, debattinlägg och rapporter.

Kunskapskrav i Samhällskunskap 1a1 och 1b

Mål	E	C	A
Kunskaper om hur ekonomiska och miljömässiga förhållanden påverkar och påverkas av individer, grupper och samhällsstrukturer. Förmåga att analysera samhällsfrågor med hjälp av samhällsvetenskapliga begrepp, teorier, modeller och metoder.	Eleven kan analysera samhällsfrågor och identifiera någon orsak och konsekvens. I analysen använder eleven med viss säkerhet samhällsvetenskapliga begrepp, teorier, modeller och metoder. Eleven diskuterar översiktligt orsakerna och konsekvenserna samt möjliga lösningar på samhällsfrågorna.	Eleven kan analysera samhällsfrågor och identifiera några orsaker och konsekvenser. I analysen använder eleven med viss säkerhet samhällsvetenskapliga begrepp, teorier, modeller och metoder samt värderar dem med enkla omdömen . Eleven diskuterar utförligt orsakerna och konsekvenserna samt möjliga lösningar på samhällsfrågorna.	Eleven kan analysera samhällsfrågor och identifierar flera orsaker och konsekvenser. I analysen använder eleven med säkerhet samhällsvetenskapliga begrepp, teorier, modeller och metoder samt värderar dem med nyanserade omdömen . Eleven diskuterar utförligt och nyanserat orsakerna och konsekvenserna samt möjliga lösningar på samhällsfrågorna.